SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

ZA ROK 1936

(XXX ROK ISTNIENIA)

WILNO

NAKŁADEM TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE
Z ZASIŁKU FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ

1937

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE ZA ROK 1936

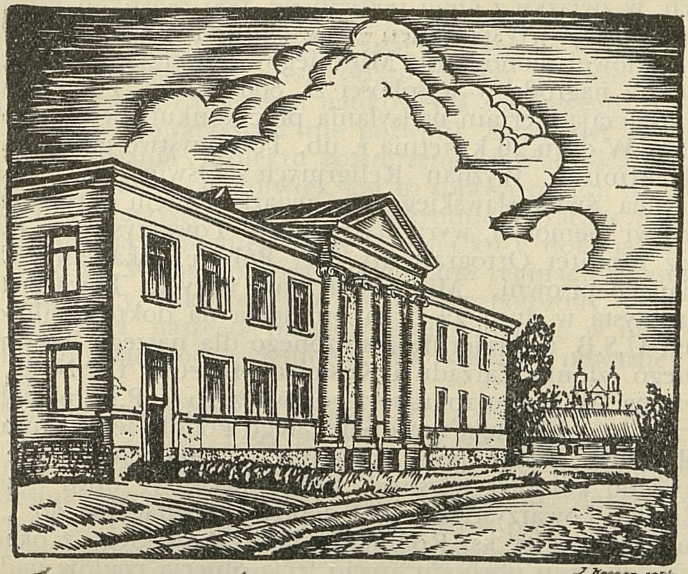
(XXX ROK ISTNIENIA)

WILNO

NAKŁADEM TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE
Z ZASIŁKU FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ

1937

Drukarnia „ZORZA", Wilno, Wileńska 15.



TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

W ciągu roku 1936, który był rokiem *trzydziestym* istnienia Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, działalność Towarzystwa wzorem lat ubiegłych skierowana była: z jednej strony—ku dalszemu urzeczywistnieniu jego zadań ściśle naukowych, a z drugiej—ku zapewnieniu mu podstawy materjalnej. Mimo naogół niesprzyjających nadal warunków działalność ta rozwijała się pomyślnie, czego wyrazem są pomiędzy innemi: wyjście w świat licznych nowych wydawnictw, ożywiona praca naukowa w poszczególnych działach i wydziałach oraz stosunki, utrzymywane przez Towarzystwo ze światem naukowym; wszystko to znalazło wyczerpujące odbicie w sprawozdaniach poszczególnych. Odsyłając do nich czytelnika po dane bliższe, wspomnimy tu o wybraniu przez Zarząd Towarzystwa delegatów: do Rady Redakcyjnej „Polskiego Słownika Biograficznego" w osobie dra Michała Brensztejna i do Rady Naukowej Kasy im. Mianowskiego na lata 1936—1937 w osobie rektora USB dra Witolda Staniewicza. W marcu r. 1936 Towarzystwo Przyjaciół Nauk. w wyniku zaszczytnej dlań uchwały walnego likwidacyjnego zebrania Komitetu Uczczenia Pamięci ś. p. Edwarda Woyniłłowicza, wielce zasłużonego obywatela kresowego, przejęło jego agendy i mienie w postaci gotówki w wysokości zł. 3,251,48 i 1000 rubli w złocie, pewnej ilości egzemplarzy

tomu I-go „Wspomnień" Edwarda Woyniłłowicza i materjałów archiwalnych, w związku z czem podjęło się, pod pewnymi warunkami, wydania tomu 2-go „Wspomnień" oraz ogłoszenia konkursu na opracowanie źródłowej monografji Mińskiego Towarzystwa Rolniczego; konkurs ten z nagrodą w wysokości zł. 800 Zarząd Towarzystwa już ogłosił, wyznaczając termin nadsyłania prac konkursowych na dzień 1 lipca 1938 r. W dniu 26 kwietnia r. ub. Towarzystwo gościło w swych murach P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dra Wojciecha Świętosławskiego; w związku z tem doręczony został P. Ministrowi memorjał, wyrażający opinję Towarzystwa o zamierzonych przez Komitet Ortograficzny przy Polskiej Akademji Umiejętności zmianach pisowni. Miłe wydarzenie w życiu Towarzystwa stanowiła uroczysta w dniu 22 maja promocja na doktora filozofji honoris causa U.S.B. niezmiernie zasłużonego dla naszego Towarzystwa wieloletniego członka Zarządu i Kustosza Muzeum T.P.N. p. Michała Brensztejna. W lutym roku sprawozdawczego T.P.N. powołane zostało na członka założyciela nowopowstałego Podolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Tarnopolu, któremu na zapoczątkowanie księgozbioru wysłano komplet własnych wydawnictw. W dniu 8 września r. 1936 Zarząd Towarzystwa wysłał depeszę gratulacyjną do J. E. Arcybiskupa Metropolity ks. Romualda Jałbrzykowskiego z okazji uroczystego w tym dniu obchodu 10-cio lecia objęcia rządów nad Archidiecezją. Do rodzin zmarłych w ciągu roku bardzo zasłużonych dla Towarzystwa, zwłaszcza w zakresie gromadzenia i porządkowania zbiorów muzealnych, członków T-wa ś. p. Ferdynanda Ruszczyca i ś. p. Władysława hr. Tyszkiewicza wysłane zostały pisma kondolencyjne.

Posiedzenie naukowe (poza wydziałami) odbyło się w okresie objętym sprawozdaniem jedno, mianowicie: CIV w dniu 16.IV. i poświęcone było sprawie zmian pisowni polskiej, zamierzonych przez Polską Akademję Umiejętności; referaty wygłosili pp. profesorowie USB.: Stanisław Cywiński, Konrad Górski, Manfred Kridl i Jan Otrębski; w związku z tem zebraniem oraz z uprzednią wzmianką o memorjale, wręczonym P. Ministrowi WR. i OP., należy zaznaczyć, że Towarzystwo nasze żywo zainteresowało się kwestją zmian w ortografji, podzielając stanowisko, zajęte w Komisji Ortograficznej przez delegata swego prof. dra Jana Otrębskiego i podnosząc (już w r. 1937) blisko związaną z tą kwestją sprawę utworzenia Komitetu Ortoepicznego.

Jeżeli chodzi o byt materjalny Towarzystwa naszego, to główną jego podstawę stanowiły nadal dotacje Funduszu Kultury Narodowej i Ministerstwa W.R. i O.P., przeznaczone jednak przedewszystkiem na cele wydawnicze; potrzeby ogólne Towarzystwa zaspakajane były głównie z takich źródeł jak: składki członkowskie, opłaty muzealne itd., lecz wobec szczupłości tych źródeł nie mogły być te potrzeby uwzględnione w sposób należyty. Poważną pomoc wyświadczyło Towarzystwu Wojewódzkie Biuro Funduszu Pracy, przez udzielanie ryczałtu na zatrudnienie bezrobotnych pracowników umysłowych, którzy pracowali od września w Książnicy Towarzystwa. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, wzorem lat ubiegłych, przyszedł Towarzystwu na-

szemu z pomocą, przyznając zasiłek w wysokości zł. 400. Kasa im. Mianowskiego również wyświadczyła To-stwu naszemu pomoc w szeregu jego poczynań. Zarząd Klubu Szlacheckiego w Wilnie za pośrednictwem p. Wacława Narwoysza ofiarował trzy dębowe stoły, tak potrzebne dla czytelni i pracowni naukowej T-wa naszego. Niepomyślny stan materjalny Towarzystwa nie pozwolił Zarządowi na przystąpienie do zrealizowania projektu rozszerzenia posiadłości Towarzystwa i rozbudowy gmachu, aczkolwiek jest to sprawa paląca, na co Komisja Rewizyjna Towarzystwa już niejednokrotnie zwracała uwagę. Należy wspomnieć na tem miejscu, że w związku z dokonanem ostatnio przez Zarząd m. Wilna opracowaniem planu regulacji miasta, w szczególności dzielnicy, w której gmach T-wa jest położony, świta nareszcie dla Towarzystwa naszego nadzieja znalezienia się w otoczeniu bardziej, niż obecne, odpowiedniem dla siedziby poważnej placówki naukowej.

Walne Zgromadzenie Doroczne T-wa odbyło się w r. 1936 jedno—20 czerwca; Zarząd T-wa miał w tym roku posiedzeń 6. W ciągu całego roku sprawozdawczego skład Zarządu był następujący: prezes (jednocześnie przedstawiciel Wydziału I)—prof. dr. Marjan Zdziechowski, wiceprezes i kierownik działu rękopisów—prof. dr. Stanisław Kościałkowski, sekretarz—mgr. Aleksander Jodziewicz, skarbnik — Oktawjusz Rackiewicz, kustosz Muzeum — dr. Michał Brensztejn, kierownik Książnicy—prof. dr. Stanisław Zajączkowski, redaktor wydawnictw (jednocześnie przedstawiciel Wydziału III) — prof. dr. Bolesław Wilanowski, kierownik działu wymiany wydawnictw — doc. dr. Jan Safarewicz, administrator nieruchomości — Władysław Hołownia oraz przedstawiciele Wydziałów (poza osobami wyżej wymienionemi): Wydział I — prof. dr. Manfred Kridl, Wydział II — prof. dr. Władysław Dziewulski i prof. dr. Józef Trzebiński, Wydział III—doc. dr. Ryszard Mienicki; ustępujący z Zarządu w myśl art. 23 statutu T-wa pp. Safarewicz i Zajączkowski zostali przez Walne Zgromadzenie wybrani ponownie. Już w r. 1937 nastąpiły w składzie Zarządu zmiany: w dniu 5 stycznia zmarł ś. p. Władysław Hołownia, członek Zarządu od dnia 31 maja r. 1933; w osobie ś. p. Hołowni, który był członkiem Towarzystwa od pierwszych lat jego istnienia i zamieszkując w głębi Rosji pozostawał z niem w ścisłym kontakcie, zasilał jego zbiory i zawsze był Towarzystwu szczerze oddany, — Towarzystwo nasze poniosło ciężką stratę. Ponadto ustąpili z Zarządu: prof. dr. Jan Safarewicz, wobec wyjazdu do Krakowa i prof. dr. Manfred Kridl, wobec zrzeczenia się stanowiska wiceprzewodniczącego Wydziału I. Prezes prof. dr. Marjan Zdziechowski przestał być przedstawicielem Wydziału I, w charakterze przedstawicieli tego Wydziału weszli w skład Zarządu: prof. Stefan Srebrny i prof. dr. Marjan Morelowski; funkcje administratora nieruchomości objął p. Rackiewicz, zachowując dotychczasowe stanowisko skarbnika. Skład Komisji Rewizyjnej stanowili przez cały rok 1936 pp. dr. Zygmunt Zawadzki, Juljan Bądzkiewicz i prof. dr. Marjan Eiger—jako członkowie oraz pp. Tadeusz Turkowski i Ignacy Turski — jako zastępcy; skład ten Zgromadzenie Doroczne powołało ponownie.

W okresie od dnia 20 czerwca 1936 r. do dnia 6 czerwca r. 1937 zmarli następujący członkowie Towarzystwa:

honorowi — ks. Jan Fijałek 9.X.1936
Ferdynand Ruszczyc 30.X.1936
protektor — Władysław hr. Tyszkiewicz 21.IX.1936
dożywotni — Wincenty Januszewski 6.I.1937
Józef Korolec 6.VII.1936
zwyczajni — Napoleon Czarnocki 14.II.1937
Władysław Hołownia 5.I.1937
Aleksander Safarewicz 22.IX.1936
Gustaw Sztolcman 26.X.1936
Leon Wasilewski 10.XII.1936
Stanisław Władyczko 18.VII.1936

Cześć ich pamięci!

W dniu 1.I.1937 Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Wilnie liczyło członków: honorowych—18, korespondentów—4, protektorów—5, dożywotnich i wieczystych—35, zwyczajnych—320, razem—382.

SPRAWOZDANIA
z działalności Wydziałów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie w roku 1936.

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU I
(filologji, literatury i sztuki) T. P. N. w Wilnie
za rok 1936.

W r. 1936 Wydział odbył trzy zebrania naukowe; przedstawiono na nich nast. referaty i komunikaty:

1. 10.II.36 prof. M. Kridl: Przedmiot badań literackich; w dyskusji zabierali głos p.p. Łysakowski, Srebrny, Cywiński i prelegent.
2. 16.III.36 S. Stankiewicz: Tło ludowe *Dziadów* Mickiewicza; w dyskusji zabierali głos p.p. Kridl i Cywiński.
3. 8.VI.36 prof. K. Górski: O S. Krzemińskim (ustępy z monografji); w dyskusji zabierali głos p.p. Kridl, Cywiński i prelegent.

W okresie sprawozdawczym ukazały się z druku nast. prace: Safarewicz Jan: Études de phonétique et de métrique latines oraz Górski Konrad: Stanisław Krzemiński — człowiek i pisarz.

W składzie osobistym Wydziału nie nastąpiła żadna zmiana. Zarząd Wydziału stanowili: prof. dr. Marjan Zdziechowski — prezes, prof. dr. Manfred Kridl — wiceprezes, prof. dr. Stanisław Cywiński — sekretarz.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU I T. P. N.

Bobka Jan, Brensztejn Michał, Cywiński Stanisław, Dunajówna Marja, Francastel Pierre, Gizbert-Studnicki Wacław, Glixelii Stefan, Gostkowski Rajmund, Górski Konrad, Hleb-Koszańska Helena, Hop-

pen Jerzy, Jędrzejewiczowa Cezarja, Kolbuszewski Kazimierz, Koschmieder Erwin, Kościałkowski Stanisław, Kridl Manfred, Limanowski Mieczysław, Lorentz Stanisław, Morelowski Marjan, Narębski Stefan, Nowicki Paweł ks., Oko Jan, Otrębski Jan, Pigoń Stanisław, Piwocki Ksawery, Remer Jerzy, Rybicki Józef, Rygiel Stefan, Ryniewicz Antoni, Safarewicz Jan, Śledziewski Piotr ks., Ślendziński Ludomir, Srebrny Stefan, Szapszał Hadżi Seraja Chan, Turkowski Tadeusz, Turska Halina, Zdziechowski Marjan.

SPRAWOZDANIE

SEKCJI HISTORJI SZTUKI

Wydziału I-go T-wa Przyjaciół Nauk w Wilnie

za rok 1936.

W okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 11 posiedzeń, na których wygłoszono 15 referatów i komunikatów naukowych:

1. 31.I. a) Dr. Ksawery Piwocki: Malarstwo ludowe polskie. b) Dane do biografji król. warsz.-wil. malarza O. Niemirowskiego. c) Prof. Morelowski: Przegląd uzyskanych z zagranicy czasopism.

2. 14.II. E. Łopaciński: a) Jan-Filip Wallon rzeźbiarz w Wilnie 1622 r. b) Komunikaty o nieznanych archiwaljach do hist. szt. Wilna.

3. 2.III. Dr. Helena Cehak - Hołubowiczowa: Cmentarzysko kurhanowe w Karmazynach koło Dukszt Pijarskich.

4. 9.III. Dr. Józefa Orańska: Szymon Czechowicz i jego twórczość artystyczna.

5. 16.III. Józef Jodkowski: Świątynia warowna na Kołoży w Grodnie w świetle źródeł archiwalnych i badań dokonanych w r. 1933—35.

6. 16.V. Jean Verrier: Les tapisseries gottiques en France.

7. 12.VI. Prof. dr. M. Morelowski: a) Nieznane dzieła kręgu Delberg w Wilnie. b) Rysunek Rubensa dla profesora wileńskiej Akademji (Sarbiewskiego).

8. 22.X. a) E. Łopaciński: Nieznane archiwalja do hist. szt. Wilna. b) Jerzy Hoppen: Trzy nieznane gmerki wileńskie.

9. 23.XI. Prof. dr. M. Morelowski: Nagrobek St. Radziwiłła w kośc. Bernardynów i fragment rzeźby z zamku dolnego w Wilnie.

10. 30.XI. Prof. dr. M. Morelowski: Pokrewieństwa i daty rzeźby włosk. XVII w. w Bawarji, Austrji i Wilnie.

11. 11.XII. Dr. Ksaw. Piwocki: Nagrobkowa rzeźba renesansowa w Polsce i nagrobek St. Radziwiłła w kośc. po-Bernard. w Wilnie.

Ukazał się z druku tom I-szy „Prac i materjałów sprawozdawczych Sekcji Historji Sztuki", mianowicie praca prof. dra Rajmunda Gostkowskiego p. t. „Kapłani i kapłanki w sztuce kreteńsko-mykeńskiej i greckiej".

Zarząd Sekcji w r. 1936 stanowili: prof. dr. Marjan Morelowski — przewodniczący, prof. dr. Rajmund Gostkowski — sekretarz, dr. Ksawery Piwocki, konserwator wojewódzki — skarbnik.

Skład osobowy Sekcji w roku sprawozdawczym nie uległ zmianie.

CZŁONKOWIE SEKCJI HISTORJI SZTUKI WYDZIAŁU I T. P. N.

Brensztejn Michał, Baudouin de Courtenay Zofja, Francastel Pierre, Gizbert-Studnicki Wacław, Gostkowski Rajmund, Hoppen Jerzy, Jędrzejewiczowa Cezarja, Kościałkowski Stanisław, Limanowski Mieczysław, Lorentz Stanisław, Morelowski Marjan, Narębski Stefan, Osieczkowska Celina, Piwocki Ksawery, Puciata Leon ks., Remer Jerzy, Śledziewski Piotr ks., Ślendziński Ludomir, Szapszał Hadżi Seraja Chan.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU II

(nauk matem.-przyrodniczych i lekarskich)

Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie

za rok 1936.

W roku sprawozdawczym Wydział poniósł stratę przez śmierć dwóch członków: umarli Prof. Dr Wacław Jasiński i Prof. Dr Stanisław Władyczko.

Wydział powołał nowego członka w osobie Prof. Dr Włodzimierza Mozołowskiego i liczy obecnie 37 członków.

Na posiedzeniach Wydziału zajmowano się, między innemi, sprawą utworzenia się Rady Naukowej i stosunkiem Komitetu Organizacyjnego i Rady do Towarzystwa Przyjaciół Nauk; w tej sprawie korespondowano z Akademją Umiejętności.

Na posiedzeniach Wydziału wygłoszono szereg referatów, co zawiera poniższy spis.

1. J. Kruszyński. Badania nad chrząstką. I. Badania nad wzrostem chrząstki długiej kostniejącej.
2. J. Kruszyński. Badania nad chrząstką. II. Różnicowanie się, morfologja i histochemja chrząstka w kulturach tkanek (ref. St. Hiller).
3. Br. Szakien. Notatki florystyczne z Wileńszczyzny.
4. Br. Szakien. Dodatkowy spis rdzy z Wileńszczyzny.
5. Br. Szakien. Profaza mejotyczna u Equisetum silvaticum (ref. P. Wiśniewski).

6. W. Iwanowska. Kryterja spektrofotometryczne pseudo-cefeid w małej dyspresji (ref. Wł. Dziewulski).

7. Wł. Mierzeyewski. Flavismus partialis u łabędzia.

8. W. Adolph. Zespoły wiosenne pszczół w Ponarach pod Wilnem (ref. J. Prüffer).

9. R. Mackiewicz-Gutowska. Widelnice Wileńszczyzny (ref. J. Prüffer).

10. H. Murza-Murzicz. Rzadki wypadek wyrośli kostnych na wyrostkach zębodołowych szczęki i żuchwy u człowieka (ref. M. Reicher).

11. W. Sylwanowicz. Uwagi o żyle przedmieczykowatej poprzecznej (ref. M. Reicher).

12. H. Murza-Murzicz, M. Reicher i W. Sylwanowicz. Badania nad typami konstytucyjnemi.

13. Wł. Mierzeyewski. Częściowy albinizm u łabędzia.

14. Wł. Mierzeyewski. Prodromus Coleopterorum Osiliae.

15. St. Hiller. Badania nad budową systemu nerwowego i mięśniowego u mszywiołów.

16. St. Hiller. Przyczynek do znajomości budowy histologicznej i cytologji mszywioła Membranifora membranacea.

17. R. Kruszyński. Uzupełniający spis grzybów pasożytniczych, zebranych w latach 1934—1936 w okolicy Lidy (ref. J. Trzebiński).

18. J. Trzebiński. Przyczynek do znajomości grzybów pasożytniczych w kilku miejscowościach poł.-zachodniej części Litwy i Polski.

19. A. Michalski. Materjały do flory niższych zarodnikowych Wilna i okolic (ref. J. Trzebiński).

20. R. Kongiel. W sprawie wieku siwaka z Wólki Rządowej koło Sopoćkiń.

21. R. Kongiel i L. Matwiejewówna. Materjały do znajomości fauny górno-kredowej koło Puław (ref. M. Limanowski).

22. B. Halicki. Blok wapnia koło Nowogródka.

23. B. Halicki. Materjały do znajomości budowy podłoża Polski półn.-wschodniej (ref. M. Limanowski).

24. Ł. Tulejko-Kongielowa. Fauna kredowa z okolic Sopoćkiń (ref. M. Limanowski).

25. M. Limanowski. Glacjacje i deformacje płyty wschodnio-europejskiej w epoce dyluwialnej.

26. P. Wiśniewski. Notatki florystyczne z Wileńszczyzny.

27. Br. Szakien. Zespoły fitosocjologiczne Linnea borealis w Zakrecie i na Antokolu (ref. P. Wiśniewski).

28. A. Jaroszewicz-Kłyszyńska. O utworach morenowych Łysej Góry pod Wilnem.

29. A. Jaroszewicz-Kłyszyńska. Wyniki próbnych badań kilku moren Polski środkowej i północnej (ref. St. Małkowski).

30. M. Racięcka. A. vilnensis sp. nov.

31. M. Racięcka. Uzupełnienie do spisu chróścików okolic Wilna (ref. J. Prüffer).

32.M. Łossowska i J. Wengrisówna. Rośliniarki okolic Wilna i Trok (ref. J. Prüffer).

33. K. Petrusewicz. Katalog polskich pająków.

34. K. Petrusewicz. Zwierzęta łowne na Wileńszczyźnie (ref. J. Prüffer).

35. J. Prüffer. Cykl rozwojowy chrabąszcza kasztanowca.

36. M. Taranowski. Studja nad opadami w Wilnie (ref. K. Jantzen).

37. W. Okołowicz. Temperatury gruntu w Wilnie (ref. K. Jantzen).

38. H. Samowiczówna i A. Przeździecka. Anemia doświadczalna (ref. E. Lelesz).

39. E. Lelesz. Badania korelacji witamin.

40. W. Iwanowska. Kryterja spektrofotometryczne nadolbrzymów typu F. G i K (ref. Wł. Dziewulski).

41. Wł. Zonn. O zmianach jasności i barwy Nowej CP Lacertae.

42. Wł. Zonn. Krzywa jasności i elementy orbity BF Aurigae (ref. Wł. Dziewulski).

43. Wł. Dziewulski. O ruchu gwiazd typu widmowego A.

44. Wł. Dziewulski. O jasności komety 1936-a (Peltier).

45. Wł. Dziewulski. Obserwacje wizualne Nowej DQ Herculis.

46. Wł. Dziewulski. Obserwacje wizualne Nowej CP Lacertae.

47. Wł. Dziewulski. Obserwacje meteorów.

48. Wł. Dziewulski. Obserwacje gwiazdy długookresowej χ Cygni.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU II T.P.N.

Jerzy Alexandrowicz, Stefan Bazarewski, Edward Bekier, Jan Dembowski, Wacław Dziewulski, Władysław Dziewulski, Marjan Eiger, Zygmunt Fedorowicz, Stanisław Hiller, Marjan Hłasko, Kazimierz Jantzen, Aleksander Januszkiewicz, Stefan Kempisty, Witold Kraszewski, Edmund Lelesz, Mieczysław Limanowski, Wacław Łastowski, Stanisław Małkowski, Władysław Mierzeyewski, Włodzimierz Mozołowski, Jan Muszyński, Henryk Niewodniczański, Kazimierz Opoczyński, Józef Patkowski, Kazimierz Pelczar, Jan Prüffer, Michał Reicher, Juljusz Rudnicki, Bronisław Rydzewski, Kazimierz Sławiński, Wacław Staszewski, Jan Szmurło, Cezar Traczewski, Józef Trzebiński, Jan Wilczyński, Piotr Wiśniewski, Antoni Zygmund.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU III

(filozofji, historji i nauk prawno-społecznych)

Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie

za rok 1936.

Na 5 posiedzeniach naukowych Wydziału zostały wygłoszone referaty:

1. 19 marca, prof. R. Mienicki: Popis szlachty polskiej z roku 1765.
2. 21 maja, prof. J. Adamus: Rozwój poglądów na historję elekcyjności w Polsce.
3. 23 maja, dyr. Wł. Wielhorski: Zagadnienie wspólnoty wioskowej w przeszłości Litwy i Rusi.
4. 13 listopada, mgr. St. Rosiak: „Księgarnia E. Orzeszkowa i S-ka w Wilnie" (1878—1882).
5. 27 listopada, dyr. T. Turkowski: Nieznane materjały archiwalne do dziejów Uniwersytetu Wileńskiego.

W wydawnictwach Wydziału opublikowano: Melezin A. Ze studjów nad demogeografją Wilna. Gęstość zaludnienia.

Na posiedzeniu administracyjnem dn. 21.III. Wydział powołał nowego członka — dyr. Tadeusza Turkowskiego.

Pozatem skład Wydziału i Zarządu pozostawał bez zmian w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Zarząd Wydziału stanowili: prof. B. Wilanowski — przewodniczący, prof. R. Mienicki — zastępca przewodniczącego, prof. H. Łowmiański — sekretarz.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU III T. P. N.:

Adamus Jan, Bossowski Franciszek, Brensztejn Michał, Charkiewicz Walerjan, Chodynicki Kazimierz, Czeżowski Tadeusz, Diveky Adorjan, Ehrenkreutz Stefan, Glaser Stefan, X. Falkowski Czesław, Iwaszkiewicz Janusz, Jasinowski Bogumił, Jaworski Iwo, Komarnicki Wacław, Koneczny Feliks, Kościałkowski Stanisław, Lutosławski Wincenty, Łowmiańska Marja, Łowmiański Henryk, Massonius Marjan, Mienicki Ryszard, Modelski Teofil-Emil, Oko Jan, Panejko Jerzy, X. Puciata Leon, Staniewicz Witold, Studnicki Wacław, Studnicki Władysław, Sukiennicki Wiktor, Świaniewicz Stanisław, Świda Witold, X. Świrski Ignacy, Turkowski Tadeusz, Waśkowski Eugenjusz, Wielhorski Władysław, Wilanowski Bolesław, Wróblewski Bronisław, Wysłouch Seweryn, Zajączkowski Stanisław, Zawadzki Władysław.

SPRAWOZDANIE
ze stanu zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie za rok 1936.

KSIĄŻNICA.

1. PRZYBYTKI.

A. Dary osób pojedyńczych w/g ilości ofiarowanych dzieł:

		dzieł	tomów
1.	Tyczkowski Franciszek ks.	398	455
2.	Po ś. p. drze Aleksandrze Safarewiczu	139	332
3.	Turkowski Tadeusz	217	263
4.	Charkiewicz Walerjan	227	243
5.	Po ś. p. ks. Józefie Songinie	189	239
6.	Turski Ignacy	218	233
7.	Po ś. p. Władysławie Kotkorowskim	190	215
8.	Ilgiewicz Piotr	35	101
9.	Barbaro Antoni	55	85
10.	Karpowicz Zygmunt	47	61
11.	Brancewicz Henryk	42	44
12.	Szuszkiewicz Bronisław	29	36
13.	Zajewska Anna	26	29
14.	Wasilewski Leon ś. p.	25	27
15.	Brensztejn Michał	24	25
16.	Jarocki Stanisław	12	14
17.	Iwaszkiewicz Janusz	10	14
18.	Życka Ludwika	7	9
19.	Po ś. p. Adeli Grünberżance	5	6
20.	N. N.	4	6
21.	Montwiłł Stefanja	4	5

		dzieł	tomów
22.	Jachimowiczowa Walerja	3	5
23.	X. Y. Z.	3	4
24.	Pietkiewiczowa Wanda	2	4
25.	Po ś. p. Ignacym Downarowiczu	3	3
26.	Bagiński Otton Antoni	2	3
27.	Muszyński Jan	2	3
28.	Baliński Ignacy	2	2
29.	Ostrowska M.	2	2
30.	Studnicki Gizbert Wacław	2	2
31.	Świda Florjan	2	2
32.	Wejtko Wacław	2	2
33.	Zajączkowski Stanisław	2	2
34—47.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowali: 1. Buchowski Leon Janusz, 2. Bułhak Jan, 3. Chrzanowska Jadwiga, 4. Dobrowolska Wanda, 5. Glixelli Stefan, 6. Józefowiczówna Stefanja, 7. Majkowski Edmund ks., 8. Olszewski Jan, 9. Papierkowski Jan, 10. Rosiak Stefan, 11. Staniewicz Witold, 12. Szyszko Walerjan, 13. Wolbek Marjan, 14. Zabre Teja Alfonso		
	Razem 47 osób ofiarowało . . .	1944	2490

B. Dary instytucyj:

		dzieł	tomów
1.	Zarząd Funduszu Kultury Narodowej	108	133
2.	Dyrekcja Muzeum Narodowego w Warszawie . .	15	15
3.	Redakcja „Hutnika“ w Katowicach	5	9
4.	Zakład ochrony lasu i entomologji Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego	5	5
5.	Bibljoteka Jagiellońska	2	4
6.	Rektorat Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie	2	2
7.	Zarząd Miejski m. Wilna	2	2
8.	Redakcja „Myśli Polskiej“	1	2
9—24.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowały: 1. Król. Poselstwo Węgierskie w Warszawie, 2 Księgarnia i drukarnia J. Zawadzkiego w Wilnie, 3. Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, 4. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, 5. Rada Naczelna Towarzystwa Przyjaciół Młodzieży Akademickiej w Warszawie, 6. Rada Organizacyjna Polaków z zagranicy, 7. Redakcja „Congressional Record“, 8. Redakcja „Informacji Prasowych“, 9. Redakcja „Logosu“, 10. Redakcja „Naszego Wyrazu“, 11. Redakcja „Pracownika Samorządowego“, 12. Redakcja		

		dzieł	tomów
	„Świetacz Biełarusi", 13. Redakcja „Zeitschrift der Akademie für deutsches Recht", 14. Redakcja „Ziemi Lidzkiej", 15. Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców Chrześcijan m. Wilna, 16. Wydział Samorządowy Wileńskiego Urzędu Wojewódzkiego		
	Razem 24 instytucje ofiarowały . . .	156	188

C. Nabyte za gotówkę:

		dzieł	tomów
1.	Estreicher Karol. Bibliografja Polska (t. t. og. zb. XXX i XXXI)	1	2
2.	Muséographie (wyd. Ligi Narodów)	1	2
3.	Polski słownik biograficzny (tom II-gi)	1	1
4.	Bar Adam. Słownik pseudonimów i kryptonimów pisarzy polskich	1	2
5.	Spis właścicieli kont czekowych w P.K.O. . . .	1	1
6.	„Ziemia" R. 1936	1	1
7.	Spis abonentów sieci telefonicznych Dyr. Okr. P. i T. w Wilnie na 1936 r.	1	1
	Razem nabyto . . .	7	10

D. Publikacje perjodyczne, nabyte od redakcyj oraz instytucyj wydawniczych drogą wyniany:

W jęz. polskim: 1. Biuletyn Bibljoteki Uniwersyteckiej w Wilnie, 2. Biuletyn Historji Sztuki i Kultury, 3. Biuletyn Medyczny, 4. Biuletyn Polsko-Ukraiński, 5. Biuletyn wydawniczy Księgarni św. Wojciecha, 6. Czasopismo Przyrodnicze Ilustrowane, 7. Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości, 8. Dziennik Wileński, 9. Handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska, 10. Herold, 11. Komunikat bibljograficzny Centr. Bibl. Wojsk., 12. Kosmos, 13. Kultura i Wychowanie, 14. Kurjer Wileński, 15. Kwartalnik Historyczny, 16. Muzeum, 17. Nowa Książka, 18. Ogrodnictwo, 19. Prasa, 20. Przegląd Geograficzny, 21. Przegląd Pedagogiczny, 22. Przegląd Powszechny, 23. Przegląd Wileński, 24. Przeszłość, 25. Roczniki Chemji, 26. Słowo, 27. Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 28. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie, 29. Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności, 30. Sprawozdania z posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wydział I językoznaw-

stwa i historji literatury, 31. Sprawozdania z posiedzeń Tow. Nauk. Warszawskiego. Wydział II nauk historycznych, społecznych i filozoficznych, 32. Sprawozdania z posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wydział III nauk matematyczno-fizycznych, 33. Sprawozdania z posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wydział IV nauk biologicznych, 34. Starunia, 35. Statystyka Cen, 36. Statystyka Pracy, 37. Tęcza, 38. Tygodnik Rolniczy, 39. Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne, 40. Wiadomości Statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, 41. Włóczęga, 42. Wschód, 43. Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu. . . . .

W jęz. obcych: 1. Acta biologica regiae universitatis Hungaricae Francisco-Josephinae. 2. Acta chemica, mineralogica et physica regiae universitatis Hung. Francisco-Josephinae. 3. Acta litterarum ac scientiarum reg. universitatis Hung. Francisco-Josephinae. Sectio iuridico-politica. 4. Acta litterarum ac scientiarum reg. universitatis Hung. Francisco-Josephinae. Sectio philosophica. 5. Acta litterarum ac scientiarum reg. universitatis Hung. Francisco-Jozephinae. Sectio philologica. 6. Acta Instituti et Musei Zoologici Universitatis Atheniensis. 7. Altpreussische Forschungen. 8. Analecta ordinis S. Basilii M. 9. Archivum Europae Centro-Orientalis. 10. Baltic Countries. 11. Boletin de la Academia de Ciencias Exactas, Fisicas y Naturales de Madrid. 12. Bratislavské Lekàrske Listy. 13. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de médecine. 14. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe de philologie, classe d'histoire et de philosophie. 15. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des sciences mathématiques et naturelles. Série A. Sciences mathématiques. 16. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des sciences mathématiques et naturelles. Série B. Sciences naturelles <I>. 17. Bulletin international de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Classe des sciences mathématiques et naturelles. Série B. Sciences naturelles <II>. 18. Bulletin of the Cleveland Museum of Art. 19. Bulletin of the New York Public Library. 20. Bulletin statistique du Ministère des Finances. 21. Centralnaja Jewropa. 22. Comptes rendus mensuels des séances de la classe de médicine. Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. 23. Comptes rendus mensuels des séances de la classe des sciences mathématiques et naturelles. Académie Polonaise des Sciences et

des Lettres. 24. Comptes rendus de l'Académie des Sciences de l'URSS. 25. Dzwony. 26. Elpis. 27. Gimtasai Kraštas. 28. Izwiestija Akademii Nauk S.S.S.R. Otdielienije matiematiczeskich i jestiestwiennych nauk. 29. Izwiestija Akademii Nauk S.S.S.R. Otdielienije obszcziestwiennych nauk. 30. Kałośje. 31. Kirjath Sepher. 32. Library Bulletin of Oklahoma Agricultural and Mechanical College. 33. Lingnan Science Journal. 34. Mémoires de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. Série B. Sciences naturelles. 35. Memorias de la Academia de Ciencias y Artes de Barcelona. 36. Mitteilungen des Vereins für die Geschichte von Ost- und Westpreussen. 37. Orientalia Christiana Periodica. 38. Prager Presse. 39. Riviera scientifique. 40. Sitzungsberichte der mathematisch-naturwissenschaftlichen Abteilung der Bayerischen Akademie der Wissenschaften. 41. Sitzungsberichte der Preussischen Akademie der Wissenschaften. Physikalisch-mathematische Klasse. 42. Szegedi füzetek. 43. Tarbiz. 44. Vierteljahrsschrift der Naturforschenden Gesellschaft in Zürich. 45. Vilniaus Rytojus. 46. Wiestnik Bratstwa Prawosławnych Bogosłowow w Polsze . . . . . .

W jęz. polskim . . . 43
„ „ obcych 46

Razem perjodyków . . . 89

E. Dzieła oraz roczniki nabyte drogą wymiany:

		dzieł	tomów
1.	Universitätsbibliothek zu Königsberg	114	114
2.	Bibljoteka Uniwersytecka w Wilnie . . .	74	74
3.	Białoruski Instytut Gospodarki i Kultury w Wilnie	46	46
4.	Masarykova Universita v Brne	27	27
5.	Universitätsbibliothek zu Tübingen	27	27
6.	Politechnika Lwowska	19	19
7.	Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Poznaniu . . .	19	19
8.	Towarzystwo Naukowe we Lwowie	17	17
9.	Główny Urząd Statystyczny	16	19
10.	Bayeriche Akademie der Wissenschaften . . .	11	11
11.	Royal Irish Academy Dublin	11	11
12.	Polska Akademja Umiejętności	8	8
13.	Kràlovska Česka Společnost Nauk	7	10
14.	Towarzystwo Przyjaciół Żydowskiego Instytutu Naukowego w Wilnie	6	9
15.	Towarzystwo Rozwoju Ziem Wschodnich. Okręg Nowogródzki	5	5

		dzieł	tomów
16.	Wołyńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Łucku	5	5
17.	Zakład Historji Społecznej i Gospodarczej U. J. K. we Lwowie	5	5
18.	Akadiemija Nauk S. S. S. R.	4	14
19.	Bibliothèque de l'Université de Liège	4	11
20.	Ogród Botaniczny U. S. B. w Wilnie	4	7
21.	Akademie der Wissenschaften in Wien	4	4
22.	Instytut Bałtycki w Toruniu	4	4
23.	Obserwatorjum Astronomiczne w Wilnie . . .	3	15
24.	Universita Komenskeho v Bratislavé	3	6
25.	Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.	3	5
26.	Instytut Geograficzny U. P. i Redakcja „Badań Geograficznych" w Poznaniu	3	3
27.	Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej w Wilnie	3	3
28.	Universitas Hungarica Francisco-Josephina Szeged .	2	8
29.	Opetatud Eesti Selst Tartu	2	6
30.	Societas Scientiarum Fennica	2	3
31.	Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde zu Riga	2	2
32.	Naturforscher-Verein zu Riga	2	2
33.	Redakcja „Nauki Polskiej"	2	2
34.	„Slovansky Ustav" v Praze	2	2
35.	Towarzystwo Naukowe w Toruniu	2	2
36.	Zakład Architektury Polskiej i Historji Sztuki Politechniki Warszawskiej	2	2
37.	Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie .	2	2
38.	Zakład Higjeny U.S.B. w Wilnie	1	7
39.	Lunds Universitet	1	2
40.	Oficina Meteorologica de Chile	1	2

41—65. Po jednem dziele w jednym tomie nadesłały: 1. Bibljoteka Państwowych Zbiorów Sztuki. 2. Institut National Genèvois. 3. Muzeum Państwowe w Grodnie. 4. Muzeum Śląskie w Katowicach. 5. Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem. 6. Naturforschende Gesellschaft in Basel. 7. Naturhistorische Muzeum in Wien. 8. Podolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Tarnopolu. 9. Polskie Towarzystwo Geologiczne w Krakowie. 10. Redacja „Analecta O.S.B.M." we Lwowie. 11. Redakcja „Archeion" w Warszawie. 12. Redakcja „Archiwum historji i filozofji medycyny" w Poznaniu. 13. Redakcja „Biuletynu Polsko-Ukraińskiego" w Warszawie. 14. Redakcja „Monumenta Hofbaueriana" w Toruniu. 15. Redakcja „Rocznika Wołyńskiego". 16. Redakcja „Roczników dziejów społecznych i gospodarczych Polski" we

		dzieł	tomów
	Lwowie. 17. Société Linnéenne de Bordeaux. 18. Société Scientifique de Chile. 19. Station Zoologique de Villefranche—s/Mer. 20. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie. 21. Towarzystwo Miłośników Historji w Poznaniu. 22. Towarzystwo Naukowe Warszawskie. 23. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie. 24. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu. 25. Wolna Wszechnica Polska		
	Razem 65 instytucji nadesłało . .	500	565

Łącznie tedy w roku 1936 przybyło do Książnicy Towarzystwa z 232 źródeł 2696 dzieł w 3342 tomach.

II. SKATALOGOWANO.

A. Na 1 stycznia 1937 r. skatalogowano dzieł (tytułów) 38974, w czem skatalogowano w roku 1936 dzieł 196 (od Nr. 38779 do Nr. 38974), tomów 322.

B. Dzieł skatalogowanych według języków:

	Na 1.I. 1936 r.	W 1936 r.	Na 1.I. 1937 r.
1. Polski	20447	117	20564
2. Rosyjski	7079	10	7089
3. Francuski	4375	36	4411
4. Niemiecki	3871	7	3878
5. Łaciński	1326	8	1334
6. Angielski	528	12	540
7. Czeski	423	1	424
8. Włoski	218	3	221
9. Litewski	224	—	224
10. Białoruski	95	1	96
11. Serbski	81	—	81
12. Ukraiński	79	—	79
13. Esperanto	18	—	18
14. Bułgarski	8	—	8
15. Hiszpański	2	1	3
16. Norweski	1	—	1
17. Szwedzki	2	—	2
18. Węgierski	1	—	1
Razem . . .	38778	196	38974

C. Według wieków skatalogowanych dzieł:

	Na 1.I 1936 r.	W 1936 r.	Na 1.I 1937 r.
Wiek XV	33	—	33
„ XVI	262	—	262
„ XVII	855	9	864
„ XVIII	2259	15	2274
„ XIX	23858	90	23948
„ XX	11511	82	11593
Razem . . .	38778	196	38974

D. Druki wileńskie, z ogólnej liczby 38974 dzieł całkowicie dotąd uporządkowanych:

w języku polskim na 1.I.1936 r. — 3002, w r. 1936 skatalogowano 30, na 1.I.1937 r. — 3032.

E. Katalogowanie czasopism.

Na 1.I.1937 r. uporządkowano całkowicie, t. zn. sprawdzono, zinwentaryzowano i wpisano na nowe karty katalogowe 1253 tytuły czasopism krajowych i zagranicznych w 6494 tomach (do litery O włącznie i częściowo lit. P), w tem skomasowano w dawnym inwentarzu 712 tytułów i w nowym specjalnym inwentarzu czasopism 541 tytułów.

Z tego w roku 1936 skatalogowano w dawnym inwentarzu 378 tytułów, w nowym 299 tytułów, razem 677 tytułów w 3054 tomach.

III. KORZYSTAŁO Z KSIĄŻNICY T-WA W R. 1936.

A. Na miejscu: osób 158 w 605 wizytach z 1013 dzieł w 1801 tomie i z rękopisów — 21 osoba.

B. Do domu wypożyczono: 54 osobom 486 dzieł w 619 tomach. Pozostaje na rok 1937 na ręku czytelników 151 dzieł.

Stałymi pracownikami Książnicy byli nadal pp. Olgierd Bielski, Aleksander Korbutt, Anna Zajewska. Pozatem, dzięki hojności Funduszu Kultury Narodowej, Książnica uzyskała w roku bieżącym jedną siłę pomocniczą w osobie p. Stefanji Montwiłłówny. W końcu należy zaznaczyć, że Wileńskie Wojewódzkie Biuro Funduszu Pracy od września skierowywało do dyspozycji Towarzystwa bezrobotnych pracowników umysłowych, którzy pracowali sporadycznie w Książnicy.

Wydawnictwa T. P. N. w r. 1936.

Jak i przedtem działalność wydawnicza Towarzystwa skupia się w jego 3-ch Wydziałach i Sekcji Historji Sztuki. Wydawnictwa wydziałowe otrzymują członkowie Wydziałów i Sekcji gratis. Jedynie „Sprawozdanie ze stanu i działalności", jako wydawnictwo ogólne i ukazujące się co rok, dostarczane jest bezpłatnie wszystkim członkom Towarzystwa.

W r. 1936 wyszły z druku nast. wydawnictwa Towarzystwa:

1) Prace TPN. w Wilnie. Wydział nauk matematycznych i przyrodniczych. Tom IX. Wilno 1935, str. IV + 348, 12 tablic i liczne ilustracje i wykresy (zł. 13.—).

2) Rozprawy i materjały Wydziału I TPN. w Wilnie. T. VI, zesz. 3: Jean Safarewicz — Études de phonétique et de métrique latines. Wilno 1936, str. IV + 129 (zł. 5.—).

3) Rozprawy i materjały Wydziału III TPN. w Wilnie. Tom IX, zesz. 3: Abram Melezin — Ze studjów nad demogeografją Wilna. I. Gęstość zaludnienia. Wilno 1936, str. 28 i 2 mapki (zł. 1.—).

4) Biuletyn bibljograficzny TPN. w Wilnie Nr. Nr. 1—6. Wilno 1936, str. 4.

5) Sprawozdanie ze stanu i działalności TPN. w Wilnie za rok 1935. Wilno 1936, str. 45.

6) Prace i materjały sprawozdawcze Sekcji Historji Sztuki. Tom I: Rajmund Gostkowski—Kapłani i kapłanki w sztuce kreteńsko-mykeńskiej i greckiej. Wilno 1936, str. 266 i 126 reprodukcji (zł. 10.—).

7) Prace TPN. w Wilnie. Wydział nauk matematycznych i przyrodniczych. Tom X. Wilno 1936, str. IV + 383 oraz 19 tablic i liczne ilustracje i wykresy (zł. 14.—).

8) Rozprawy i materjały Wydziału I TPN. w Wilnie. Tom VII, zesz. 1: Konrad Górski — Stanisław Krzemiński człowiek i pisarz. Wilno 1936, str. VIII + 322 i 3 reprodukcje (zł. 8.—).

Ze względu na warunki i wymagania rynku księgarskiego oraz celem udostępnienia wydawnictw TPN. szerszemu ogółowi na początku roku sprawozdawczego dokonano nader wydatnej zniżki cen na wszystkie wydawnictwa, sięgającej 66% dawnych cen.

Wymiana wydawnictw.

W roku sprawozdawczym, jak i w poprzednich latach, Towarzystwo prowadziło wymianę z szeregiem instytucyj w kraju i zagranicą, których wykaz umieszczony jest w sprawozdaniu Książnicy.

Towarzystwo udzielało także i w okresie sprawozdawczym po 30 egzemplarzy każdej nowej publikacji Bibljotece Uniwersyteckiej w Wilnie, ułatwiając jej w ten sposób zdobywanie wydawnictw zagranicznych drogą wymiany.

Wciąż posuwające się katalogowanie i porządkowanie działu czasopism pozwoliło przystąpić do kompletowania braków tego działu; stało się możliwem uzupełnienie lub skompletowanie szeregu wydawnictw perjodycznych. Akcja wymiany wydawnictw — mimo utrudnionych w roku bieżącym przez nową ordynację pocztową warunków wysyłki — pomyślnie się rozwija. W roku sprawozdawczym Towarzystwo nawiązało stosunki wymienne z nast. instytucjami w kraju i zagranicą: „Archiwum Europae Centro-Orientalis" w Budapeszcie, Białoruski Instytut Gospodarki i Kultury w Wilnie, Bibliothèque de l'Université de Liège, Institut National Genèvois, Institutum et Museum Zoologicum Universitatis Atheniensis, Library Oklahoma Agricultural and Mechanical College, Lingnan University of Canton, Ogród Botaniczny U.S.B., Redakcja „Biuletynu Medycznego" w Warszawie, Société Scientifique du Chilè, Towarzystwo Rozwoju Ziem Wschodnich Okręg Nowogródzki, University of Notre Dame, Wołyńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Łucku, Zakład Higjeny U.S.B. W wyniku wymiany Towarzystwo otrzymało: z zagranicy 278 tt. i z kraju 281 tt., wzamian za wysłane wydawnictwa własne — zagranicę 335 tt. i w kraju 348 tt.

Ponadto udzieliło Towarzystwo całkiem bezinteresownie swych wydawnictw w większej ilości nast. instytucjom: Białoruskiemu Instytutowi Gospodarki i Kultury w Wilnie, Bibljotece Państwowej im. Wróblewskich w Wilnie, Towarzystwu pomocy w samokształceniu im. Tomasza Zana w Wilnie i Towarzystwu Przyjaciół Żydowskiego Instytutu Naukowego w Wilnie.

Dział rękopisów.

W dziale rękopisów rok sprawozdawczy zaznaczył się większą, niż w którymkolwiek z ostatnich lat 10-ciu, ofiarnością oraz liczbą ofiarodawców. Ogółem Towarzystwo otrzymało nabytki rękopiśmienne od 22 ofiarodawców z różnych stron kraju naszego, którzy złożyli łącznie 25 tek, fascykułów i paczek treści jednolitej oraz 26 listów i dokumentów osobnych. Do tych łaskawych darczyńców, którzy w tym dziale pamiętali o zbiorach Towarzystwa naszego, należeli w roku sprawozdawczym:

Brensztejn Michał (list gończy za Szymonem Konarskim i Adolfem Zaleskim z 31.I.1836), ze zbiorów Brodowskiego Antoniego (m. in. teka, zawierająca papiery majątkowe rodzin Wirpszów i Daukszów oraz m. Bobrujska),Dąbrowska Zofja (różne papiery, dotyczące działalności artystycznej znakomitej śpiewaczki Adeli Adami Budel (Odrowążowej Petrykowskiej), Iwaszkiewicz Janusz (m. in. listy Edwarda hr. Czapskiego), Karpowicz Jan Kazimierz (fragmenta rękopiśmienne z końca XV wieku), Mienicka Anna (9 zeszytów pamiętników ś. p. inż. Aleksandra Szklennika, znanego działacza społecznego i kooperatysty, za czas od 24.V.1915 do 28.X.1918), Mościcki Henryk (papiery dotyczące

dra Adama Bućkiewicza), po ś. p. Nowickim Hipolicie egzekutorowie testamentu (materjały genealogiczne rodziny Jeżewskich), Paszkiewicz Bohdan (papiery majątkowe z lat 1581—1601, dotyczące posiadłości w pow. brasławskim), Porowski Mieczysław oraz Witkiewicz Ignacy, jako wykonawcy uchwały komitetu uczczenia ś. p. Edwarda Woyniłłowicza (materjały do wspomnień ś. p. Woyniłłowicza, ich ciąg dalszy oraz materjały do działalności Mińskiego Towarzystwa Rolniczego), Sędzimirowa z Parczewskich Regina (część dalsza spuścizny rękopiśmiennej po ojcu ś. p. Alfonsie Parczewskim), po ś. p. ks. Songinie Józefie (m. in. różne dokumenty, dotyczące klasztoru XX. karmelitów trzewiczkowych przy kościele Wszystkich Świętych w Wilnie), Swolkieniowa Wanda (notaty ś. p. Jana Baranowskiego, b. dyrektora Obserwatorjum Astronomicznego w Warszawie), ks. Tołłoczko Władysław (fotografje i autografy, m. in. Marjana Bartynowskiego, Marji Rodziewiczówny i in.), ks. Tyczkowski Franciszek (papiery majątkowe prof. Mikołaja Mianowskiego na maj. Małe Soleczniki), Turski Ignacy (rękopis arabski), Tyszkiewiczowa hr. Władysławowa (m. in. dokumenty majątkowo-prawne z końca XVII w., dotyczące placu, należącego do horodnictwa wileńskiego), Urząd Wojewódzki Wileński (2 dokumenty majątkowe, dotyczące dóbr Struny w pow. święciańskim), Węcławowiczowa Emilja (varia z pierwszej połowy w. XIX), Życka Ludwika (dokumenta, dotyczące rodziny Radziszewskich h. Półkozic, oraz materjały, dotyczące spraw oświatowych i społecznych, szczególnie wileńskich w końcu XIX i początku XX w.), X. Y. Z. (varia et miscellanea).

W ogólnej sumie w dziale rękopisów (całkowicie uporządkowanych lub będących w stadjum porządkowania) Towarzystwo posiada: 889 tomów, fascykułów i paczek manuskryptów o treści jednolitej, 1976 dokumentów, aktów i listów osobnych, w tem 46 pergaminów.

Praca w dziale porządkowania rękopisów w roku sprawozdawczym prowadzona była przedewszystkiem w trzech kierunkach: a) inwentaryzacja porządkowa, doprowadzona do Nr. 327 oraz segregacja materjałów nowych, b) porządkowanie „variów", c) porządkowanie ogromnej spuścizny rękopiśmiennej ś. p. Alfonsa Parczewskiego. Jeżeli we wszystkich tych trzech kierunkach prace nad zbiorami rękopiśmiennemi mogły się znacznie posunąć naprzód zawdzięczać to należy łaskawej i chętnej a bezinteresownej pomocy pp. mgra Reginy Andruczewiczówny, Franciszki Gajdzisówny, Stefanji Józefowiczówny, Stanisława Troczyńskiego, Wacławy Walickiej, dra Eweliny Wróblewskiej. Podkreślić tu zwłaszcza należy, że praca nad uporządkowaniem ogromnej spuścizny rękopiśmiennej ś. p. A. Parczewskiego, prowadzona niemal całkowicie przez p. Józefowiczównę, dobiega obecnie do pomyślnego końca.

Korzystało dla badań naukowych w roku sprawozdawczym na miejscu lub za pośrednictwem bibljotek i archiwów miejscowych i zamiejscowych (Bibljoteka USB., im. Wróblewskich, Archiwum Państwowe, Bibljoteka Jagiellońska i Muzeum Ks. Czartoryskich w Warszawie, Bibljoteka Jagiellońska i Muzeum Ks. Czartoryskich w Krakowie) — 35 osób, w tem wypożyczeń pozawileńskich — 4.

MUZEUM.

Zdarzeniem godnym wspomnienia były w dn. 26. IV. 1936 odwiedziny Muzeum przez p. ministra W. R. i O. P. prof. *Wojciecha Świętosławskiego* w towarzystwie pp. wojewody wileńskiego *Ludwika Bociańskiego*, rektora U.S.B. prof. *Witolda Staniewicza* i kuratora Okr. Nauk. Wil. *K. Szelągowskiego*. Dostojnych gości spotkał i oprowadzał Zarząd T-wa in corpore z prezesem prof. Marjanem Zdziechowskim na czele, wyjaśnień udzielał kusztosz Muzeum.

W życiu wewnętrznym Muzeum rok ubiegły nie przyniósł zmian żadnych.

Szczupłość lokalu powodowała przepełnienie sal zabytkami, chociaż znaczna ich część jest zmagazynowana. Powstała też ze względu na wygodę i pożytek zwiedzających konieczność usunięcia do magazynów z działu Sztuki Polskiej dzieł drugorzędnych, pozostawiając na wystawie jedynie najwybitniejsze utwory malarstwa rodzimego. Nastąpi to w r. 1937.

Zgodnie z uchwałą Zarządu, przychylającą się do życzenia Dyrekcji Państwowych Zbiorów Sztuki, wydano d. 26.XI.1936 r. na ręce przybyłego z Krakowa dra Stanisława Świerz-Zaleskiego, kustosza Państw. Zb. Sztuki na Wawelu, *trzy rzeźby kamienne:* 1) kartusz z Orłem Piastowskim i rokiem 1367, pochodzący z nieznanej nam fortecy polskiej, 2) Plastyczny widok pożaru Lwowa w roku 1623 i 3) Zwornik włoski z w. XV. Zabytki te (NN Inwent. 2175 — 2177), otrzymane w r. 1934 od Dyrekcji Bibljoteki im. Wróblewskich, jako niezwiązane ani z Wilnem ani też z terytorjum b. W. Księstwa Litewskiego, zostały przekazane wzamian za odpowiedniej wartości zabytki właściwe Muzeum naszemu. Jako część ekwiwalentu otrzymaliśmy już *portret olejny A. E. Odyńca* domniemanie pendzla Brodowskiego, pochodzący ze zbiorów ś. p. hr. Jerzego Mycielskiego.

Na skutek porozumienia z kierowniczką Pracowni Muzeum Archeologicznego U.S.B. dr. Heleną Hołubowiczową, Muzeum T.P.N. korzysta z możności poddania zabiegom konserwacyjnym swoich zabytków metalowych, w szczególności z Działu Prehistorycznego. W roku ubiegłym w pracowni dr. Hołubowiczowej oczyszczono i *utrwalono 5 mieczów żelaznych*, za co Zarząd T.P.N. wyraża jej swoją głęboką wdzięczność.

Dary na rzecz Muzeum w r. 1936 złożyły następujące osoby i instytucje: Brancewicz Henryk, Bublej Jan dr., Dyrekcja Państw. Zbiorów Sztuki, Dziewicka Marianowa, Ferensowa Filipina, Giecewicz Zbigniew, Grünberżanka Adela (zm. 24. II. 1936), Klimaszewska Stefanja, Kobierska Jadwiga, Kulwieciowie Andrzej i Zofja, Miłoszowa Marja z Surmaczowa, Mohl Wacław, Muzeum Narodowe w Warszawie, Pacewicz Czesław, Paszkowski Walenty, Römer-Ochenkowska Helena, Strumiłło Marjan mec., Stulgińska z Zahorskich Halina, Swolkieniowa Wanda, Szapiro Szymon, Szczęsny Roman, Tyczkowski Franciszek ks., Umiastowska Aleksandra z Berdówki, Urząd Wojewódzki Wileński (konserwator), Wasilewski Aleksander, Wejtko

Wacław, Wojtkiewicz Wincenty dr., Zimnicki Władysław i Życka Ludwika.

Ogółem od 30 ofiarodawców otrzymano 358 przedmiotów pomnażających działy następujące:

Prehistoryczny	. . . .		1
Histr. - obyczajowy	. . . . . .		29
Numizmatyczny	. . . .		168
(Pieniędzy papier.	. . . .	20	
Monet	. . . .	142	
Medali	. . . .	3	
Odznaczeń)	. . . . . .	3	
Sztuki (malarstwo i rzeźba)	. .		15
„ (ryciny i fotogr.)	. . . .		145

Nie wliczono tu cennej *kolekcji negatywów fotograficznych* ś. p. dra Władysława Zahorskiego, obejmującej kilkaset zdjęć z portretów wybitnych osób, zabytków sztuki, pamiątek narodowych, miejscowości historycznych, typów etnograficznych itp. przedmiotów z krajem i jego przeszłością związanych (dar córki p. Haliny Stulgińskiej).

Nabytki z r. 1936 wprawdzie liczebnie ustępują darom z roku poprzedniego, lecz są im równe a nawet częściowo przewyższają je swoją wartością zabytkową lub pamiątkową.

Z nich na szczególną uwagę zasługują przedmioty następujące:

Zabytki kultury asteckiej, 7 okazów rzeźb w kamieniu i glinie palonej z Meksyku (Piramidy w Tepotzlan i Teotiukan), znalezione w r. 1935 i przywiezione przez Z. Merdingera, konsula Rzeczypospolitej Polskiej, wraz z 37 zdjęciami z zabytków tejże kultury z Muzeum Meksykańskiego. (Dar ks. F. Tyczkowskiego).

26 „denarków" litewskich Władysława Jagiełły, znalezione w r. 1928 w miejsc. „Ustronie" w wojew. wileńskim z odmianami różniącemi się od ogłoszonych przez M. Gumowskiego w jego „Numizmatyce litewskiej". (Dar p. Filipiny Ferensowej).

Włosy Kościuszki, darowane w r. 1850 przez Zeltnera emigrantowi polskiemu Karolowi Baykowskiemu, który przekazał je siostrzenicy swojej Marji Madeyskiej (siostrze art.-rzeźbiarza Antoniego Madeyskiego), po której otrzymał Andrzej Kulwieć, wnuk Towiańskiego po kądzieli. (Dar pp. Andrzeja i Zofji Kulwieciów z Bydgoszczy).

Popiersie Ad. Mickiewicza, odlew gips. z oryg. zrob. przez Marję Gersonównę w r. 1896. (Dar p. Aleksandry Umiastowskiej).

Popiersie Ad. Mickiewicza, odlew gips. z oryg. bronzowego dłuta Piusa Welońskiego, zrobionego ok. r. 1900 dla ś. p. Józefa Montwiłła, który zamierzał je ustawić w parku na Rossie, czemu jednak sprzeciwiły się władze rosyjskie. Oryginał w posiadaniu rodziny Montwiłłów na Litwie. (Dar p. Al. Wasilewskiego).

Portret ol. A. E. Odyńca, domniemanie pendzla Brodowskiego, ze zbiorów ś. p. Jerzego hr. Mycielskiego z Krakowa. Otrzymany jako

część ekwiwalentu wzamian za przekazane do Zbiorów Państw. Sztuki na Wawelu trzy rzeźby kamienne (zob. wyżej).

Obraz Januarego Suchodolskiego „Ucieczka w. wezyra Kara Mustafy spod Wiednia“ mal. w r. 1866, olejny, 310 × 195 ctm. (Dar mec. M. Strumiłły).

Głębockiego Adrjana (1832 zm. 1905) rysunek ołówkowy kolorowany sepją i akwarelami. (Dar p. W. Swolkieniowej).

Ciąglińskiego Jana (1858 zm. 1913) dwa studja olejne: pejzaż „Wieczór w Marino 1905 r.“ i „Mabruka-Biskra 1909 r.“. (Depozyt Państw. Zbiorów Sztuki).

Odznaczenia wojenne po ś. p. Mikołaju Klimaszewskim, weteranie 1863 r., zm. 1932 r.(Dar p. S. Klimaszewskiej).

Ustalonym zwyczajem szczegółowe wykazy darów i ofiarodawców ogłaszane są co kwartał w prasie miejscowej.

Muzeum było otwarte dla zwiedzających stale w niedziele w godz. 12—2 i doraźnie w miarę zgłaszania się grup wycieczkowych lub osób przyjezdnych codziennie w godzinach przedobiednich, wyjąwszy przerwę wakacyjną od 15.VII do 30.VIII, kiedy to Muzeum było zamknięte dla publiczności.

Frekwencja publiczności, po wprowadzeniu przy końcu r. 1935 dziesięciogroszowych kart wstępu dla wycieczek zbiorowych szkolnych, włościańskich, robotniczych i żołnierskich, w r. 1936 znacznie wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim.

W r. 1936 *wydano kart wstępu:*

po 50 gr.	osobom	465	(w r. 1935 423)
po 20 gr.	„	1510	(„ 3185)
po 10 gr.	„	4333	(—)
bezpłatnych	„	751	(„ 1898)
Razem	„	7059	(„ 5506)

Znaczną ilość zwiedzających dostarczyły *wycieczki zbiorowe uczącej się młodzieży* organizowane przez władze szkolne. Na ogólną liczbę ok. 225 wycieczek zbiorowych przypadło szkolnych wszelkiego rodzaju 111 (szkół 99) z 35 miejscowości z przeszło 3000 młodzieży, w czem z samego Wilna było wycieczek 54 (szkół 47).

Dla charakterystyki obszaru zasięgowego wymieniamy miejscowości pozawileńskie, z których ucząca się młodzież (w szkołach powszechnych, gimnazjalnych, specjalnych i zawodowych oraz kursach o poziomie średnim) zwiedziła w r. 1936 Muzeum T.P.N.: Baranowicze (2 szkoły), Białystok (4 szk.), Chełm Lubelski, Chorzów, Grajewo, Grodno, Kalisz, Kraków (2 szk.), Krzemieniec, („Pedagogjum“), Kutno, Lublin, Łomża, Łódź (2 szk.), Mińsk Mazow., Mołodeczno, Ostrowiec w Kieleckiem, Pińsk nad Bugiem (2 szk.), Różanka, Sejny, Siedlce, Solec nad Wisłą, Suwałki (2 szk.), Szymanów, Święciany (4 szk.), Świsłocz, Warszawa (10 szk.), Wejherowo (SS. Zmartwych-

wstanek „z pozdrowieniem z nad Polskiego Morza dla Wilna"), Wiluciany, Włocławek (4 szk.) i Wołkowysk (2 szk.).

Wycieczek zbiorowych wojskowych i przysposobienia wojskowego było 14, w tem kompanja korpusu kadetów Nr. 1, saperzy z Modlina, hufiec harcerski z Jaworzna, junackie hufce pracy wojew. nowogródzkiego i in.

Z innych wycieczek zbiorowych zwiedziły Muzeum: a) z Wilna Proseminarjum Historyczne słuch. USB. pod kierownictwem prof. St. Kościałkowskiego, Akademickie Koło Łodzian w USB., Pol. Tow. Krajoznawcze, kurs przewodników po Wilnie (3 wyc.), Artyści Plastycy Żydzi, Związek Nauczycielstwa Polskiego, okręg wileński, Nauczyciele Szkół Powszechnych, Kurs Kierowników Szkół Powszechnych, Stowarzyszenie „Rodzina Wojskowa", „Młoda Wieś" ziemi Wileńskiej (2 wyc.), Kurs Przodowników Przyspobienia Rolniczego pow. Wileńsko-Trockiego i in. b) z poza Wilna—Związek „Młoda Wieś" pow. Nowogródzkiego, Tow. „Opieka" z Warszawy, Wycieczka Samorządowa z Sochaczewa, Związek Osadników z Dubna i pow. Sarneńskeigo oraz Wołyński Związek Młodzieży Wiejskiej i in. c) inne wycieczki przeważnie włościańskie — z Kobrynia, Lidy, Nieświeża, Pińska, Prużany (2 wyc.) i Supraśla oraz z Częstochowy, Katowic, Krakowa,pow. Łaskiego, wojew. Stanisławowskiego, Sosnowca, Pomorza, pow. Drohickiego i Zdołbunowskiego, Lubomli i in.

Z zagranicy bawiły 3 wycieczki: z Malmö w Szwecji, Litwy (rodacy) i Łotwy (mieszana), tudzież osobno: dr. William John Rose prof. literatury polskiej w School of Slavonic Studies Uniw. Londyńskiego, art. mal. Mścisław Dobużyński z Kowna, Felicja Kozakówna z Toledo, Ohio U.S.A. i Alphons S. Wolanin z Worcester, Mass. U.S.A.

Personel muzealny składał się jak i w latach poprzednich z kustosza Michała Brensztejna i urzędnika bibljoteczno-muzealnego Aleksandra Korbutta.

Dyżury niedzielne w czasie zwiedzania pełnili pp. Edmund Józefowicz(39), Aleksander Korbutt (39), Helena Untenówna (33), Janina Niesterowiczówna (15), Halina Niewiarowska (9) oraz Irena Bajkowska, Zygmunt Gulczyński, Marja Jasienkówna i Róża Puchalska (po 1 razie). Razem dyżurów 139, z nich płatnych po 2 zł. dyżurów 100.

Dochód Muzeum: zł. 933.20 (w tem wejściowe 923.90 oraz sprzedaż fotografji i pocztówek 9.30).

Wydatki Muzeum: zł. 371.63 (w tem dyżury zł. 200).

Dochód czysty: zł. 561,57.

Administracja nieruchomości.

(Sprawozdanie gospodarcze).

Po dokonanym w r. 1935 kapitalnym remoncie gmachu Towarzystwa,—o czem była mowa w sprawozdaniu za r. 1935,—rok ubiegły nie zaznaczył się większemi inwestycjami. Dokonano tylko naprawy drzwi frontowych, przez nadanie im wyglądu estetycznego; przeprowadzono remont wielkiej szafy w sali posiedzeń i dorobiono w niej osobne przedziały z półkami; zakupiono przepisowe chorągwie narodowe i żałobne; zreperowano dwa zegary; zasadzono kilka drzewek owocowych i dzikie wino; ponadto w lokalu składnicy wydawnictw Towarzystwa wykonano sposobem gospodarczym kilka nowych półek drewnianych.

Zarząd T-wa poczytuje za swój miły obowiązek złożyć łaskawym ofiarodawcom, współpracownikom i tym wszystkim, którzy życzliwie służyli Towarzystwu naszemu pomocą oraz do rozwoju jego się przyczynili, wyrazy szczerej wdzięczności oraz żywi nadzieję, iż pomoc i ofiarność ogółu towarzyszyć będą i nadal poczynaniom i pracom T-wa.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

ZA ROK 1936

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

Za Rok 1936.

OGÓLNE ZESTAWIENIE RACHUNKÓW

NAZWA RACHUNKÓW	Stan rachunków na 1/I 1936 D-t	Stan rachunków na 1/I 1936 Cr-t	Obroty za rok 1936 D-t	Obroty za rok 1936 Cr-t	Rachunek wydatków i przychodów Wydatkowano	Rachunek wydatków i przychodów Wpłynęło	Stan rachunków na 1/I 1937 r. Aktywa	Stan rachunków na 1/I 1937 r. Pasywa
R-k Kasy	637.27		9.249.29	7.618.16	—	—	1.631.13	
„ Banków: 1) Wileń. Pryw. Bank. Handl.	3.148.13		29.711.35	28.216.50	—	—	1.494.85	
2) Bank Gospod. Krajowego	31.375.15		56.035.89	28.200.00	—	—	27.835.89	
3) P. K. O.	3.670.22		12.119.83	11.002.50	—	—	1.117.33	
„ Fundusz Kultury Narodowej	—	21.528.17	16.571.95	30.128.17	—	2.696.84	—	10.859.38
„ Min. Wyzn. Relig. i Ośw. Publ.	—	922.84	5.700.60	5.922.84	—	—	—	222.24
„ Muzeum	—	—	371.63	933.20	—	561.57	—	—
„ Płac	—	—	5.370.77	64.09	5.306.68	—	—	—
„ Wydatków biurowych	—	—	696.99	3.75	693.24	—	—	—
„ Utrzymania gmachu	—	—	1.511.78	—	1.511.78	—	—	—
„ Składek członkowskich	—	—	—	1.769.00	—	1.769.00	—	—
„ Zaliczek	411.67	—	802.47	158.10	—	—	644.37	—
„ Subwencyj bezzwrotnych	—	317.37	500.00	2.569.49	—	2.069.49	—	—
„ Zapisu P. Marmottan'a	—	7.094.40	311.10	7.094.00	—	—	—	6.782.90
„ Zapisu E. Woyniłłowicza	—	—	—	3.251.48	—	—	—	3.251.48
„ Depozytów	—	2.511.00	40.00	2.511.00	—	—	—	2.471.00
„ Sprzedanych wydawnictw	—	—	—	514.82	—	514.82	—	—
„ Papierów %%	—	2.196.87	—	2.196.87	—	—	—	2.196.87
„ Wydawnictw	131.289.06	—	116.767.48	—	—	—	116.767.48	—
„ Różnych	—	—	532.02	432.00	100.02	—	—	—
„ Remont gmachu	—	76.53	76.53	76.53	—	—	—	—
„ Masy upadłościow.	7.719.02	—	7.719.02	3.000.00	—	—	4.719.02	—
„ Nieruchomości	15.600.00	—	15.600.00	—	—	—	15.600.00	—
„ Wojew. Biura F. Pr.	—	—	279.00	550.00	—	—	—	271.00
„ Obrotu składnicy	—	159.203.34	—	143.755.20	—	—	—	143.755.20
Bilans	193.850.52	193.850.52	279.967.70	279.967.70	7.611.72	7.611.72	169.810.07	169.810.07

Obroty rachunków poszczególnych.

R-k Kasy:

Saldo na 1/I 1936 r.	639.27	
Wpłynęło	8.612.02	9249.29
Wypłacono		7618.16
Saldo na 1/I 1937 r.		1631.13

R-k Banków:

Saldo na 1/I 1936 r.	38.193.50	
Wpłynęło	59.673.57	97.867.07
Wypłacono		67.419.00
Saldo na 1/I 1937 r.		30.448.07

R-k Funduszu Kultury Narodowej:

Saldo na 1/I 1936 r.	21.528.17	
Wpłynęło	8.600.00	30.128.17
Wydatkowano na wydawnictwa	16.571.95	
Przeniesiono na potrzeby ogólne	2.696.84	19.268.79
Saldo na 1/I 1937 r.		10.859.38

R-k Ministr. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.:

Saldo na 1/I 1936 r.	992.84	
Wpłynęło	5.000.00	5.922.84
Wydatkowano		5.700.60
Saldo na 1/I 1937 r.		222.24

R-k Muzeum:

Wpłynęło: za karty wstępu i fotogr.		933.20
Wydatkowano: za dyżury . . .	200.00	
Za pantofle, reperacje, reklamy, druki i t. p.	171.43	371.63
Odpisano na r-k dochodów . .		561.57

R-k Płacy:

Wynagrodzenie personelu administr. i pomocniczego .	4.788.91	
Świadczenia socjalne	581.86	5.370.77
Zwrot świadczeń	64.09	
Pokryto z własnych dochodów	5.306.68	5.370.77

R-k wydatków biurowych:

Telefon	286.00	
Materjały piśmienne, druki, wydatki pocztowe i t. p.	407.24	693.24
Zwrot wydatków pocztowych .	3.75	
Pokryto z własnych dochodów	689.49	693.24

R-k Utrzymania gmachu:

Opał	862.00	
Światło, żarówki	255.85	
Woda, kanalizacja, podatki, asekur.	175.30	
Utrzymanie porządku, szczotki, półki, remont pieców . .	218.93	1511.78
Pokryto z własnych dochodów		1511.78

R-k składek członkowskich:

Wpłynęło składek		1.769.00
Odpisano na r-k dochodów . .		1.769.00

R-k Zaliczek:

Saldo na 1/I 1936 r.	411.67	
Wydano różnym	390.80	802.47
Zwrócono		158.10
Saldo na 1/I 1937 r.		644.37

R-k subwencyj bezzwrotnych:

Pozostałość na 1/I 1936 r. . .	317.17	
Wpłynęło: z kasy Mianowskiego . .	500.00	
Ofiara Powsz. Zakładu Ubezp. Wzajemnych	400.00	
Dopisane ⁰/₀⁰/₀ z banków . . .	1.352.12	2.569.49
Wydatkowano: Drukarni Zawadzkiego za druk III tomu „Materjałów do kultury i ośw".	500.00	
Odpisano na r-k dochodów . .	2.069.49	2.569.49

R-k Zapisu P. Marmottan'a:

Pozostałość na 1/I 1936 r. . .		7.094.00
Wydatkowano: na przerobienie szafy i półek, remont drzwi wejściowych	213.20	
ramki, druk kart wstępu . . .	32.50	
za podstawy do rzeźb	25.00	
za reper. pant., flit, benzyna i t. p.	30.40	311.10
Saldo na 1/I 1937 r.		6.782.90

R-k Zapisu E. Woyniłłowicza:

Wpłynęło od Komit. Uczcz. pam.		3.251.48
Saldo na 1/I 1937		3.251.48

R-k Depozytów na 1.I.37 r.:

Depozyt D-ra Safarewicza . .	1.361.00	
„ D-ra J. Adamusa . .	1.150.00	2.511.00
Podjęto przez D-ra J. Adamusa		40.00
Saldo na 1/I 1937 r.		2.471.00

R-k sprzedanych wydawnictw:

Otrzymano za sprzedane wydawnictwa		514.82
Odpisano na rach. dochodów .		514.82

R-k papierów %%:

Saldo na 1/I 1937 r.		2.196.87

R-k wydawnictw:

pozostałość w/g zmienionego cennika na 1/I 1937 r. . .		116.767.48

R-k różnych:

Otrzymano: Kasa Mianowskiego na wypł. stypendystom Markiewiczowi i Popkównie	400.00	
Za sprzedane szkło	12.00	
Z księgarni Zawadzkiego, za pamiętnik	20.00	432.00
Wypłacono: 2 stypendystom .	400.00	
Za reparację zegara	12.00	
Za prenumeratę Słownika Geograficznego	27.00	
Za dzierżawę kasetki	13.32	
Za oprawę 36 książek	70.70	
Za dostarczenie stołów bibljot.	9.00	532.02
Pokryto z dochodów własnych		100.02

R-k remontu gmachu:

Saldo na 1/1 1936 r.		76.53
Zwrócono Fund. Pracy		76.53

R-k Masy upadłościowej Spółdz. Banku dla Handlu i Rzemiosł:

Saldo na 1/I 1936 r.		7.719.02
Otrzymano od Zarządu Masy .		3.000.00
Saldo na 1/I 1937 r.		4.719.02

R-k Nieruchomości:

Saldo na 1/I 1937 r.		15.600.00

R-k Wojew. Biura Funduszu Pracy:

Otrzymano na zatrudn. bezrob.	550.00
Wypłacono bezrobotnym . . .	279.00
Saldo na 1/I 1937 r.	271.00

R-k Obrotu składnicy:

Wartość szacunkowa w/g zmienionego cennika na 1/I 1937 r.	143.755.20

R-k wydatków i wpływów:

Wydatki:	Płace	5.306.68	
	Wydatki biurowe	693.24	
	Utrzymanie gmachu . . .	1.511.78	
	Różne	100.02	7.611.72
Wpływy:	Muzeum	561.57	
	Składki członkowskie . .	1.769.00	
	Subwencje bezzwrotne . .	2.069.49	
	Sprzedane wydawnictwa .	514.82	
	Inne źródła (F. K. N.) . .	2.696.84	7.611.72

NIEŻYJĄCY CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK W WILNIE

HONOROWI, KORESPONDENCI I PROTEKTORZY

Honorowi

Askenazy Szymon zm. 22.VI.1935.
Balzer Oswald † 11.I.1933.
Baranowski Ignacy † 24.II.1919.
Bełza Stanisław † 24.VIII.1929.
Cybulski Napoleon † 26.IV.1919.
Dobrzycki Stanisław † 14.VII.1931.
Dybowski Benedykt † 31.I.1930.
Estreicher Karol † 30.IX.1908.
Fijałek Jan ks. † 9.X.1936.
Finkel Ludwik † 24.X.1930.
Godlewski Emil (sen.) † 10.IX.1930.
Jabłonowski Aleksander † 22.VIII.1913.
Jabłoński Jan † 23.I.1930.
Janczewski Edward † 17.VII.1918.
Kallenbach Józef † 12.IX.1929.
Karejew Mikołaj † 18.II.1931.
Kętrzyński Wojciech † 15.I,1918.
Korzon Tadeusz † 9.III.1918.
Kraushar Aleksander † 11.XII.1931.
Kryński Adam-Antoni † 10.XII.1932.
Krzemiński Stanisław † 29.XI.1912.
Łatyszew Bazyli † 2.V.1921.
Majewski Erazm † 14.XI.1921.
Mickiewicz Władysław † 9.VI.1926.
Mokrzecki Zygmunt-Atanazy † 3.III.1936.
Morawski Kazimierz † 25.VIII.1925.
Muka Ernest † 10.X.1932.
Orzeszkowa Eliza † 18.V.1910.
Parczewski Alfons † 21.IV.1933.
Piłsudski Józef † 12.V.1935.
Prochaska Antoni † 23.IX.1930.
Ptaszycki Stanisław † 22.XII.1933.

Raciborski Marjan † 24.III.1917.
Rostafiński Józef † 5.V.1928.
Ruszczyc Ferdynand † 30.X.1936.
Skłodowska-Curie Marja † 4.VII.1934.
Smolka Stanisław † 27.VIII.1924.
Suligowski Adolf † 16.II.1932.
Szadeczky-Kardoss Ludwik † 28.XII.1935.
Szukiewicz Wandalin † 1.XII.1919.
Tałko-Hryncewicz Juljan † 26.IV.1936.
Tarnowski Stanisław † 31.XII.1917.
Tretiak Józef † 18.III.1923.
Zahorski Władysław † 24.VIII.1927.
Zakrzewski Wincenty † 12.IV.1918.

Korespondenci

Bieliński Józef † 15.VI.1926.
Czarkowski Ludwik † 22.X.1928.
Dowgird Tadeusz † 1.XI.1919.
Gloger Zygmunt † 15.VIII.1910.
Janowski Ludwik † 18.XI.1921.
Jelski Aleksander † 27.VIII.1916.
Manteuffel Gustaw † 24.IV.1916.
Szafnagel Kazimierz † 13.III.1923.

Protektorzy

Brzeski Mikołaj † 22.VIII.1910.
Karłowiczowa Irena † 21.VII.1922.
Kołb Antoni †
Łęska Marja † 25.I.1925.
Łęski Hilary † 14.II.1920.
Łopaciński Stanisław † 23.XI.1933.
Montwiłł Józef † 20.II.1911.
Montwiłł Stanisław † 25.XI.1916.
Rostworowski Tadeusz hr. † 23.VIII.1928.
Szwański Jan † 26.I.1910.
Tyszkiewiczowa Klementyna hr. † 6.VI.1921.
Tyszkiewicz Antoni hr. † 23.XII.1920.
Tyszkiewicz Władysław hr. † 21.IX.1936.
Wojnicki Henryk † 15.VIII.1915.

Spis członków Towarzystwa

w dniu 1 stycznia 1937 r.

A. Członkowie honorowi (§§ 8, 17, 19 statutu).

Abraham Władysław, Lwów.
Brensztejn Michał, Wilno.
Brückner Aleksander, Berlin
Bujak Franciszek, Lwów.
Chrzanowski Ignacy, Kraków.
Dąbkowski Przemysław, Lwów.
Kościałkowski Stanisław, Wilno.
Krzywicki Ludwik, Warszawa.
Michalski Stanisław, „
Niederle Lubor, Praga.
Niedermann Max, Neufchâtel.
Porębowicz Edward, Lwów.
Semkowicz Władysław, Kraków.
Siedlecki Michał, „
Wrzosek Adam, Poznań.
Zdziechowski Marjan, Wilno.
Zieliński Tadeusz, Warszawa.
Żeligowski Lucjan, maj. Andrzejewo, wojew. wileńskie.

B. Członkowie korespondenci (§§ 8, 17, 19).

Diveky Adorjan, Warszawa.
Hoppen Jerzy, Wilno.
Kulwieć Kazimierz, Toruń.
Mościcki Henryk, Warszawa.

C. Członkowie protektorowie (§§ 8, 15, 16).

Brzeska-Żarnowska Zofja, Warszawa.
Bułhak Emanuel, Monte Carlo.
Jeleńska Marja, Wilno.

Przeździecki Józef hr., Postawy, wojew. wileńskie.
Uziębło Lucjan, Wilno.

D. Członkowie dożywotni i wieczyści (§§ 8, 14).

Abramowicz Ludwik, Wilno.
Bank Handlowy Prywatny Wileński. „
Bank Ziemski Wileński „
Bańkowski Czesław, Litwa.
Bądzyński Wacław, Wilno.
Bińkowski Benedykt, Poznań.
Broel-Plater Marjan hr., Wilno
Burhardt Aleksander, „
Cywiński Hieronim, Mitów, Litwa.
Dziewulski Władysław, Wilno.
Ehrenkreutz Stefan, „
Hanusowicz Bolesław, „
Januszewski Wincenty, † „
Komar Władysław, Bejsagoła, Litwa.
Kotwiczowa Marja, maj. Turły, p. Michaliszki, wojew. wileńskie.
Lasocka Adelaida, hr., Wilno.
Lutosławski Wincenty, Kraków.
Niekraszówna Leokadja, Wilno.
Olszewska Marja, „
Oko Jan, „
Piasecki Władysław, „
Polaczkówna Marja, Lwów.
Reicher Michał, Wilno.
Rydz-Śmigły Edward, Warszawa.
Sejmik Wileńsko-Trocki, Wilno.
Sienkiewicz Czesław, „
Staniewicz Witold, „
Świda Florjan, m. Małe Hranicze, p. Kraśnie n/Uszą, w. wileńsk.
Truszkowska Marja, Wilno.
Umiastowska Janina margr. „
Wilanowski Bolesław „
Wołodźko Witold, „
Zarewicz Stanisław, Warszawa.
Zawadzki Feliks, Wilno.

E. Członkowie zwyczajni (§§ 8, 10, 11, 12, 13, 14, 20).

Achrem-Achremowiczowa Wanda, Wilno.
Adamus Jan, „
Adolph Władysław, „
Adalberg Samuel, Warszawa.
Alexandrowicz Jerzy, Lwów.
Andrzejewska Marta, Wilno.
Antoszczuk Stanisław, Święciany.

Baliński Ignacy, Warszawa.
Bałtrukiewicz Jan, Wilno.
Bańkowski Witold, „
Bazarewski Stefan, „
Bądzkiewicz Juljan, „
Beczkowicz Zygmunt, Warszawa.
Bejnarowicz Klemens, Wilno.
Bekier Edward, „
Bobka Jan, „
Bochwic Stanisław, „
Bochwic Wacław, Pińsk.
Bohdanowicz Leon, Paryż.
Bohdziewicz Antoni, Warszawa.
Borkowski Władysław, Wilno.
Borowski Jan, „
Borowski Wacław, „
Bosiacka Anna, Poznań.
Bossowski Franciszek, Wilno.
Brensztejnowa Jadwiga, „
Brochocki Stanisław, maj. Wereskόw, pow. nowogródzki.
Broel-Plater Leon ks., Lwów.
Bronicówna Leonja, Wilno.
Bułhak Jan „
Burhard Mieczysław, maj. Ostojów, wojew. białostockie.
Buyko Jan, Wilno.
Buyko Wojciech „
Buykowa Zofja, „
Charkiewicz Walerjan, „
Chmielewska Irena, „
Chmura Władysław ks., Chyrów, wojew. lwowskie.
Chodynicki Kazimierz, Poznań.
Chomiński Ludwik, Wilno.
Chomiński Olgierd, „
Cywiński Stanisław, „
Czarkowska Melanja, Lublin.
Czarnocki Napoleon, † Lida.
Czarnowska Marja, maj. Ryzgory, p. Kiemieliszki, wojew. wileńskie.
Czechowicz- Lachowicki Paweł, Wilno.
Czekotowska Marja, „
Czeżowski Tadeusz, „
Czyżewski Romuald, „
Danejko Bolesław, Horodyszcze, wojew. nowogródzkie.
Dąbrowski Tadeusz, Wilno.
Dąbrowski Wacław, Warszawa.
Dembowski Jan, Wilno.
Demby Stefan, Warszawa.
Dmochowski Władysław, Wilno.
Dobaczewski Eugenjusz, „
Domański Zygmunt, p. Iwacewicze, pow. słonimski, w. nowogródzkie.

Dowgiałłowa Helena, Wilno.
Dręge'ówna Helena, „
Drużyłowska Julja, „
Dunajówna Marja, „
Dubicka Helena, „
Dziewulski Wacław „
Frenkreutzówna Zofja, Warszawa.
Eiger Marjan, Wilno.
Engiel Mieczysław „
Falkowski Adolf, Kochanówek, wojew. łódzkie.
Falkowski Czesław ks., Wilno.
Fedorowicz Zygmunt, „
Francastel Pierre, Warszawa.
Gajdzisowa Marja, Wilno.
Gądek Antoni ks., „
Glaser Stefan, Warszawa.
Glixelli Stefan, Bukareszt.
Goławski Witold, Oszmiana.
Gorzuchowski Ksawery, Wilno.
Gostkowski Rajmund „
Górski Konrad, „
Grabińska Wanda, Warszawa.
Hanusowicz Jan ks., Wilno.
Hiller Stanisław, „
Hirschberg Adolf, „
Hleb-Koszańska Helena, „
Hłasko Marjan, „
Hołownia Władysław, † „
Hryniewicz Zygmunt, „
Iwaszkiewicz Janusz, „
Jabłonowski Władysław, „
Jackiewiczowa Janina, „
Jackowski Jan, „
Jakubowski Michał, „
Jakubowski Zygmunt, „
Jałbrzykowski Romuald Ks. Arcyb.-Metrop., Wilno
Jantzen Kazimierz, Wilno.
Januszkiewicz Aleksander, „
Jasiński Stanisław ks., „
Jasinowski Bogumił, „
Jasiński Zbigniew, „
Jastrzębski Michał Superint. gener., „
Jastrzębski Stanisław, „
Jawłowski Hieronim, Warszawa.
Jaworski Iwo, Wilno.
Jeśmanowiczówna Janina, Łuck.
Jędrzejewiczowa Cezarja, Warszawa.
Jodziewicz Aleksander, Wilno.
Jundziłł Adam „

Jundziłł Zygmunt. Wilno.
Kajzer Władysław, Warszawa.
Karpowicz Zygmunt, Wilno.
Kempisty Stefan, „
Klimczycka Henryka, maj. Jabłonka, p. Hermanowicze, w. wileńskie.
Kognowicki Stanisław, Wilno.
Kolbuszewski Kazimierz, Lwów.
Komarnicki Wacław, Wilno.
Koneczny Feliks, Kraków.
Kopeć Witold, Wilno.
Korzon Tadeusz, „
Koschmieder Erwin, „
Kowalenko Władysław, Poznań.
Kowalski Edmund, Wilno.
Koźlińska Helena, „
Krasnopolski Otton, „
Kraszewski Witold, „
Kridl Manfred, „
Krzyżanowski Bronisław, „
Krzyżanowski Jan, „
Kubicka Jadwiga, „
Kulikowski Leon, Warszawa.
Kuncewiczówna Wanda, Wilno.
Lelesz Edmund, „
Letuvių Mokslo Draugija „
Limanowski Mieczysław, „
Lipińska Anna, Gniezno.
Lorentz Stanisław, Warszawa.
Lukas Eugenjusz, Nowogródek.
Łapinówna Wanda, Wilno.
Łapińska W., „
Łastowski Wacław, „
Łęska Alina, „
Łęska Michalina, „
Łęski Włodzimierz, Warszawa.
Łętowski Paweł, Wilno.
Łopaciński Euzebjusz, „
Łowmiańska Marja, „
Łowmiański Henryk, „
Łoziński Konstanty, Nowogródek.
Łubieński Wincenty hr., Wilno.
Łukaszewiczówna Bronisława, „
Łukaszewicz Jeremi, „
Łukowski Ludwik, „
Maciejewicz Stanisław ks., „
Maculewicz Ludwik, „
Makarow Wacław, „
Malecki Jan, „
Malinowski Władysław, Warszawa.

Maliński Maksymiljan, Wilno.
Małkowski Stanisław, „
Marcinowski Józef ks., „
Marcinowski Klemens, „
Massonius Marjan, „
Meysztowicz Aleksander, „
Meysztowicz Walerjan ks., Rzym.
Michalkiewicz Kazimierz Ks. Bisk.-Suf., Wilno.
Mienicki Ryszard, „
Mierzeyewski Władysław, „
Miller Antoni, „
Millerowa Lilla, „
Mincer Edward, „
Mineyko Władysław, „
Miśkiewicz Tadeusz, „
Modelski Teofil, Lwów.
Mołochowiec Jan, Wilno.
Mongird Wacław, Łuck.
Morelowski Marjan, Wilno.
Mościcki Aleksander ks., „
Mozołowski Włodzimierz, „
Mularski Franciszek, „
Muszyński Jan, „
Narębski Piotr, „
Narębski Stefan, „
Narkiewicz-Jodko Ludwik, Nieśwież,
Niewodniczański Henryk, Wilno.
Nowak Edmund ks., Lublin.
Nowicka Helena, Wilno.
Nowicki Paweł ks., „
Nowicki Władysław, „
Obiezierski Michał, „
Odlanicki-Poczobutt Henryk, maj. Adelkowszczyzna pow. grodz.
Olszański Ignacy ks., Wilno.
Opoczyński Kazimierz, Wilno.
Osieczkowska Celina, Paryż.
Oszywa Władysław, Wilno.
Otrębski Jan, „
Papuziński Stanisław, Dzisna.
Panejko Jerzy, Wilno.
Parczewski Józef-Ignacy, Wilno.
Parczewski Walenty, „
Paszkowska Zofja, „
Patkowski Józef, „
Pelczar Kazimierz, „
Perkowski Leon, „
Pigoń Stanisław, Kraków.
Piłsudski Jan, Warszawa.
Piotrowicz Wiktor, Warszawa.

Piwocki Ksawery, Wilno.
Pizło Tadeusz, „
Podwiński Juljan, „
Połubińska Salomea, „
Popowicz Jan, Lwów.
Prüffer Jan, Wilno.
Przewłocka Marja, „
Puciata Leon ks., „
Rackiewicz Oktawjusz, „
Remer Jerzy, Warszawa.
Reniger Szymon, Wilno.
Renigerówna Janina. „
Reuttówna Marja, „
Rodziewicz Wacław, „
Rodziewiczowa Julja, „
Romer-Ochenkowska Helena, „
Rostkowska Janina, „
Rudnicki Juljusz, „
Rutkowski Michał ks., Pińsk.
Rzędowski Henryk, Wilno.
Rybicki Józef, Nowogródek.
Rydzewski Bronisław, maj. Huta, poczta Suwałki.
Rygiel Stefan, Warszawa.
Ryniewicz Antoni, „
Safarewicz Aleksander, † Wilno.
Safarewicz Jan, Kraków.
Samulanis Antoni, Wilno.
Sawicki Adam ks. prałat, „
Skinder Czesław, Lida.
Śledziewski Piotr ks., Wilno.
Ślendziński Ludomir, „
Sławiński Kazimierz, „
Sokołowska Helena, „
Sokołowski Gabrjel, „
Sokołowski Władysław, „
Sopoćko Michał ks., „
Sosnowski Stanisław, Wołkowysk,
Srebrny Stefan, Wilno.
Stabryła Edmund ks., Pińsk.
Staniewiczowa Eugenja, Wilno.
Stasiun Józef, Wilejka pow.
Staszewski Wacław, Wilno.
Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Wilnie.
Strawińska Zofja, Wilno.
Studnicka-Gizbert Kozłowska Janina, Grodno.
Studnicki-Gizbert Wacław, Wilno.
Studnicki-Gizbert Władysław, Warszawa.
Sukiennicki Wiktor, Wilno.
Sułkowski Leon, „

'Sumorok Juljusz, Wilno.
Świaniewicz Stanisław, „
Świątecki Kazimierz, „
Świerzyński Florjan, „
Świda Witold, „
Świdzińska Antonina, „
Świrski Ignacy ks., „
Swolkień Konstanty, „
Sycianko Czesław, „
Szafnagiel Jan, „
Szakien Bronisław, „
Szakienowa Sabina, „
Szalewicz Władysław, „
Szapszał Hadżi Seraja Chan Hachan Karaimów, Wilno.
Szczerbicki Edward, Oszmiana.
Szczuka Stanisław, Wilno.
Szmurło Jan, Warszawa.
Szulc Paweł, Wilno.
Szuszkiewicz Bronisław, Grodno.
Tatarkiewicz Władysław, Warszawa.
Tracewski Cezar, Wilno.
Trzebiński Józef, „
Turkowska Jadwiga, „
Turkowski Tadeusz, „
Turska Halina, „
Turski Ignacy, „
Tuskiewicz Olgierd, Warszawa.
Tyczkowski Franciszek ks., Wilno.
Umiastowski Wojciech, m. Stoki, p. Bieniakonie, wojew. wileńskie.
Vorbrodt Stanisław, Sosnowiec.
Wagner Karol, W. Soleczniki, wojew. wileńskie.
Wagnerowa Elżbieta, Wilno.
Walicka Wacława, Wilno.
Walicki Franciszek, „
Waszkiewicz Antoni, „
Waśkowski Eugenjusz, „
Wejtko Wacław, „
Węckowicz Wacław, „
Wielhorski Władysław, „
Wierzyński Józef, „
Wilczyński Jan, „
Wiśniewski Piotr, „
Wojnowski Jan, „
Wolański Adam, „
Wołodźko Franciszek ks., „
Wróblewski Bronisław, „
Wysłouch Seweryn, „
Zachwatowicz Stanisław, „
Zahorski Henryk. Warszawa.

Zajączkowski Stanisław, Wilno.
Zajkowski Józef, „
Zapaśnik Bronisław, „
Zawadzki Adam, „
Zawadzki Władysław, „
Zawadzki Zygmunt, „
Zdziechowski Kazimierz, Raków, wojew. nowogródzkie.
Ziemacki Władysław, Wilno.
Zygmund Antoni, „
Żabko-Potopowicz Antoni, Warszawa.
Żebrowski Leon ks., Wilno.
Żmigrodzka Ludwika, „
Żukowski Józef, Poznań.
Żukowski Piotr, Wilno.
Życka Ludwika, „

Przystąpił jako członek zwyczajny; T.P.N. po dn. 1. I. 1937 r.

Perkowski Tadeusz, Gdańsk.

WILNO
DRUKARNIA ZORZA